

Streszczenie

Realizm, abstrakcja oraz ich wzajemny kontekst, relacje i powiązania interesowały mnie od czasu studiów. Po podjęciu w pełni samodzielnej pracy twórczej moje rozważania o realizmie w kontekście abstrakcji, szczególnie w odniesieniu do malarstwa nasiliło się. Od połowy lat osiemdziesiątych problem ten nurtował mnie do tego stopnia, że całkowicie zdeterminował moje poczynania artystyczne. Niniejsza praca doktorska jest działaniem podsumowującym i zamykającym ten długotrwały stan. Zajmuję się w niej istotnym dla mnie zjawiskiem abstrakcji, dla której absolutnym początkiem jest realizm w postaci formy rzeczywistej, określanej przeze mnie stałą elementarną. Dla mnie i mojej twórczości jest oczywistym, że podstawą wszystkich działań jest forma. Forma jako zjawisko niezależne od wszelkich innych zjawisk fizycznie odczytywalnych, istniejących w rzeczywistości realnej jako uzupełniające. Dla mnie wszelkie próby odnajdywania abstrakcji poza realizmem rzeczywistym, widzianym i odczuwalnym, jest niemożliwe. Nawet teoria „Czystej Formy” Witkacego, działania Kandynskiego i innych kreatorów abstrakcji, nie były formułą określającą abstrakcję, jako zjawisko odrębne. Moje rozważania dotyczą powiązania realizmu z abstrakcją, umiejscowienie funkcjonowania realizmu w malarstwie w kontekście abstrakcji obrazu. Miałem i mam wątpliwości, czy aby abstrakcja może istnieć w sztuce samodzielnie w oderwaniu od realizmu. Tworząc swoje malarstwo uświadomiłem sobie, że cokolwiek stanie się przyczynkiem mojego obrazu, to i tak źródłem jest realizm przeistaczający się w abstrakcję, dzięki istnieniu tej zjawiskowej stałej elementarnej jaką jest forma. To ona pojawiająca się w przestrzeni twórcy staje się bazą narodzin abstrakcji. Samo widzenie jest zdeterminowane przez formę, wytwarzając niedookreślone zjawiska pojawiające się w bezpośrednim kontakcie z obrazem. Forma realna pojawiająca się na obrazie jest przyczyną pojawiania się abstrakcji. Abstrakcja w moim ujęciu, odczuwaniu i rozumieniu zostaje wyświetlona poza rzeczywistym obrazem. Pojawia się w przestrzeni pomiędzy widzem, a zamalowanym płótnem. Istotą abstrakcji jest odczytywanie malarstwa, jego widzenie i przeżywanie. Abstrakcja to zjawisko, mające swoje miejsce wyłącznie w obszarze nierozpoznawalnym wewnętrznego, indywidualnego i emocjonalnego świata indywiduum. Skojarzenia miejsc, form, ich realna czytelność jest przyczynkiem do objawienia się abstrakcji.

W swojej pracy podejmuje ryzyko zwątpienia w możliwość ukazania abstrakcji w oderwaniu od świata realnego. Podważam istnienie samodzielne abstrakcji w jakiegokolwiek formie, w samoistniejących formach malarskich. Jej zaistnienie w twórczości i świadomości społecznej jest ucieczką od rzeczywistości, a może od wolności. Być może to próba ukrycia się twórców przed zagmatwanymi i często nierozwiązalnymi problemami ówczesnych współczesności. Nie może w żaden sposób ukazać czegoś czego nie doświadczyliśmy lub doświadczamy. Istniejemy w realnym, rzeczywistym świecie z wszystkimi tego stanu konsekwencjami. A abstrakcja może być i jest zjawiskiem powstającym na styku rzeczywistości rozpoznawalnej i dotykanej a niepoznanym. To niepoznane to świat tajemnicy niemogącej być opisaną, a wyłącznie wyświetlaną w głębi wnętrza indywiduum samoistniejącego.

